

تلگرافی که به سفارتخانه‌های ایران مقیمین خارجه

و جنرال قونسلگری هندوستان و مصر و غیره مخابره شده است با کمال خوشوقتی اظهار می‌دارد که تغییر سلطنت و احوال اخیر به طور بسیار خوشی گذشت. انتظارات و احتمالات خون‌ریزی کلی به مختصر مصادمه و تلفات خیلی جزئی منتهی گشته، از سه روز به این طرف بحمدالله امنیت و آسایش عمومی از هر جهت کامل، احتمال اغتشاش بطور قطع مرتفع است. البته به جاهای لازم سریعاً اطلاع و اطمینان دهید که امنیت اتباع خارجه کاملاً محفوظ است.

از طرف وزارت جنگ به سفارت روس

غرة رجب - جناب جلالتمآب دوستان استظهار می‌مشفق مکرّم خاطر محترم جناب جلالتمآب دوستان اظهار مشفق مکرّم مسبوق است که اقامت يك عده سرباز و سوار مسلح در زرگنده، در حالتی که رسماً در تحت فرمان يك نفر رئیس کل جمع نیستند، با هیچ قاعده موافقت ندارد و می‌تواند بالاخره نظم و امنیت شمیرانات را اخلال نماید. چون آن عده قشون در زرگنده و قرب سفارت محترمه دولت بهیة روس متوقف است از جناب جلالتمآب عالی خواهشمندم مقرر فرمائید یا به مذاکره با صاحب منصبان آنها قرار بدهند که هر دسته در ساعت معین به اتفاق مامورینی که از طرف وزارت جنگ برای این کار معین شده‌اند به شهر آمده، در اداره وزارت جنگ سان داده، تسلیم اسلحه نمایند. یا در همانجا اسلحه خود را به مامورین وزارت جنگ تسلیم نموده، بدون داخل شدن به شهر به اطلاع وزارت جنگ مرخص خانه شوند. توپها و قورخانه و چادر و سایر اسباب هم که در آنجا است به مامورین وزارت جنگ تسلیم نموده، بدون داخل شدن به شهر، به اطلاع وزارت جنگ مرخص خانه شوند. توپها و قورخانه و چادر و سایر اسباب هم که در آنجا است به مامورین وزارت جنگ تسلیم شود و اگر هر يك از دستجات پیاده و سواره به یکی از این دو تکلیف اطاعت نکنند وزارت جنگ و حکومت دار الخلافه آنها را یاغی دولت و ملت خواهد شناخت.

اعلان

به عموم اهالی شهر دار الخلافه طهران و توابع از مجاهدین و غیره بدون استثناء اعلان می‌شود: عده ژاندارم و نظمیه که مامور حفظ و امنیت و نظم شهر هستند، هر گاه نسبت به آنها کسی بی‌احترامی و هتک شرف یا طلب اسلحه نماید خود آن ژاندارم و نظمیه مامور هستند که آنها را به اداره نظمیه حاضر نموده پس از رسیدگی مجازات قانونی داده می‌شود. و اگر کسی اصرار در گرفتن

اسلحه از ژاندارم نماید ، ژاندارم مجاز است که به او تبر خالی نماید . غره
شهر رجب ۱۳۲۷

سواد ترجمه مراسم سفارت اتازونی به مشارالسلطنه

جناب وزیر ، بر حسب دستورالعملی که از طرف دولت متبوع مفخم به
دوستدار رسیده ، خاطر آن جنابرا مستحضر می سازد این سفارت حاضر است که
با دولت اعلیحضرت قوی شوکت اقدس همایون سلطان احمدشاه داخل در مرادوات
گشته و نیز ماموریت دارد ادعیه قلبیه صمیمی دولت متبوع خود را برای سعادت
و اقبال و آسایش ایران در تحت سلطنت آن اعلیحضرت تقدیم دارد . موقع را
مفتم شمرده احترامات فائمه را تجدید می نماید .

خبیر تلگرافی خارجه

از طرف دولت روس به عموم دول اعلان شده اگر چه محمدعلی میرزا به
سفارت روس مقیم طهران پناهنده شده ، ولی دولت روس به موجب یادداشت چهارم
ژوئیه رفتار ، و در امورات داخله ممالک ایران مداخله نخواهد داشت .

یادداشت وزیر مختار انگلیس به علاءالسلطنه

۲۵ رجب ۱۳۲۵ مطابق ۴ سپتمبر ۱۹۰۷ ، به دوستدار اطلاع رسیده
که در ایران شهرت دارد که قرار دادی فیما بین انگلیس و روس منعقد شده که
نتیجه آن مداخله دولتین در ایران و تقسیم این مملکت فیما بین آنها خواهد بود .
خاطر جناب اشرف ارفع مسبوق است که مذاکرات فیما بین دولتین روس و انگلیس
بکلی طور دیگر است ، چرا که جناب مشیرالملک که در این اواخر به پترزبورغ
و لندن رفته ، مذاکراتی که با وزیر امور خارجه روس و انگلیس نموده ، و
مشارالیهما از طرف دولتین خود مقصود دولتین مشارالیهما را در ایران صریحاً
توضیح کرده اند ، باید راپرت داده باشند ؛ جناب سر ادوارد گری ، وزیر امور
خارجه انگلیس مفاد مذاکراتی که با جناب مشیرالملک داشته اند و همچنین مفاد
مذاکرات مسیو ایزولسکی که رسماً به دولت انگلیس اطلاع داده شده ، به
دوستدار اطلاع داده اند . جناب سر ادوارد گری به دوستدار اطلاع می دهند که
به جناب مشیرالملک اظهار داشته اند که ایشان و مسیو ایزولسکی در دو نکته اصلیه
با هم کاملاً متفقند : یکی اینکه هیچیک از دولتین در امور ایران مداخله نخواهند
کرد مگر اینکه صدمه به مال و جان رعایای آنها وارد آید ؛ و دیگر اینکه مذاکرات
در باب قرارداد فیما بین روس و انگلیس نبایستی بر خلاف آن تکریته و استقلال
ایران بوده باشد . جناب سر ادوارد گری نیز اظهار داشته بودند که تا به حال
فیما بین روس و انگلیس ضدیت بوده و هر یک می خواسته که توفیق دیگری را در

ایران مانع شود و هر گاه این ضدیت در این حال نامعلوم ایران امتداد پیدا می‌کرد برای طرفین یا برای هر دو وسوسه پیدا می‌شد که در امور داخله ایران مداخله کند و نگذارد دیگری از این وضع حالیه فایده ببرد و یا به ضرر دیگری برای خود تحصیل فایده بنماید. مقصود از مذاکرات حالیه فیما بین انگلیس و روس این است که چنین اشکالی فیما بین بروز نکند و این مذاکرات به هیچ وجه بر ضد ایران نبوده است، در حقیقت چنانکه مسیوایزولسکی برای مشیرالملک توضیح کرده‌اند و گفته‌اند هیچیک از دو دولت، مطالبه‌ای از ایران ننموده و به این جهت دولت ایران می‌توانسته تمام هم خود را برای انجام مسائل داخله صرف نماید. هر دو وزیر کاملاً در خصوص مداخله نکردن موافق بوده و جای شبهه باقی نگذارده‌اند. کلمات مسیوایزولسکی که نیز حاوی قصد انگلیس است از قرار ذیل است:

«قانون نامه دولت روس این خواهد بود که مادامی که به مصالح آنها خللی وارد نیامده، از هر گونه مداخله در امور داخله ممالک دیگر احتراز جوید و بکلی انحراف از این قانون در این مسئله حالیه غیر ممکن است.

در باب شهرت تقسیم ایران فیما بین روس و انگلیس که می‌گویند دولتین مزبور می‌خواهند حوزه اقتدار برای خود معین کنند، جنابان سر ادوارد گری و مسیوایزولسکی این فقره را صریحاً توضیح کرده‌اند که به هیچ وجه این شهرت مأخذی ندارد. چیزی که دولتین می‌خواهند این است که قراردادی برای منع اشکالات و اختلافات آتیه بسته شود که به موجب آن قرار داد هیچیک از دولتین در آن نقاط ایران که متصل به سرحد دیگری است نفوذ خود را پیشنهاد ننماید. این قرارداد به مصالح خود ایران یا ملت خارجه دیگری خللی وارد نمی‌آورد و فقط دولتین روس و انگلیس را متعهد می‌سازد که در ایران در سدد اقدامی که مضر به حال یکدیگر باشد بر نیایند و در آتیه از مطالباتی که در گذشته تا آن درجه منحل پیشرفت خیالات سیاسی ایران بوده است ایران را مستخلص سازد.»

اظهارات جناب مسیوایزولسکی این است: «قرار داد فیما بین دو دولت اروپائی که نهایت مصالح را در ایران دارند و آن قرار داد مبتنی است بر ضمانت استقلال و انتکریته ایران، اسباب ترقی مصالح ایران خواهد بود و ایران به همراهی و کمک دو دولت مقتدر همجوار خود می‌تواند بعد از این تمام قوای خود را صرف ترقی داخله خود بنماید.» از مطالب فوق ملاحظه خواهند فرمود که این شهرت‌هایی که در این اواخر در خصوص خیالات سیاسی انگلیس و روس

در ایران داده‌اند تا چه اندازه بی‌مأخذ است . به هیچوجه نیت حمله به استقلال ایران نداشته ، قصد دولتمین از بستن این قرار داد این است که استقلال ایران را ابدالدهر تأمین نمایند .

نه فقط نمی‌خواهند عذری به جهت مداخله کردن در دست نداشته باشند بلکه قصدشان در این مذاکرات دوستانه این بود که یکدیگر را نگذارند در ایران به عذر حفظ مصالح خود مداخله کنند . و دولتمین مزبور امیدوارند که در آتیه دولت ایران ابدالدهر از ترس مداخله خارجه مستخلص و در اجرای امور مملکتی خود به وضع خودشان کاملاً آزاد بوده باشند که فواید آن عاید خودشان و تمام دنیا گردد .

روز سه شنبه دویم شهر رجب ۱۳۲۷ - امروز از طرف وزارت جلیله داخله و جنگ به تمام افواج و مجاهدین و تنظیمه و عموم اهالی طهران اعلان و ابلاغ شد که برای تشریف فرمائی موکب همایونی اعلیحضرت شاهنشاه ایران سلطان احمد شاه قاجار به عمارت ارگ دولتی حاضر شده ، لوازم ورود موکب همایون را کاملاً فراهم نموده ، از درب ارگ شهری تا دروازه دولت بلکه بیرون دروازه ، مجاهدین غیور صف کشیده ، سواران نامدار بختیاری در طرف دست راست و مجاهدین محترم در طرف چپ ، عنان بر عنان ایستاده ، رؤسا و سرداران و سرکردگان و تنظیمه و سایر طبقات نظامی و غیره با شوق و شغف به استقبال شناخته ، عموم اهل شهر در خیابان‌ها و میدان توپخانه و پشت بام‌ها و معابر به تماشا ایستاده ، دل‌ها از مسرت آکنده و لب‌ها پر خنده . شادی و نشاطی که از عامه ملت در چنین موقعی ظاهر می‌شد به وصف نیاید . و از تحریر خارج است ؛ موکب مسعود همایونی شرف وصول و نزول ارزانی فرموده ، شخص شاه در کالسکه سوار و خیلی خوشحال و خرم ، فقط دم دروازه که سوارهای بختیاری و مجاهدین ، طایفه قزاق را از طرف کالسکه شاهی دور کردند قدری اسباب خیال و واژه برای شاه فراهم آمد ، ولی بعد از چند دقیقه که صدای مردم به صلوات و زنده باد بلند شد و دید مردم دست می‌زنند فوراً رفع توهم شد و بانهایت معقولیت و نجابت و اصالت و باصدای صلوات ، شاه در سه ساعت به غروب وارد ارگ شد . وزراء و سرداران معرفی شدند با همه اظهار لطف و مهربانی فرموده ، صد و ده شلیک توپ به نام نامی حضرت امیر (ع) خالی و شلیک کردند . دستخط ذیل را که به تاریخ غره است منتشر نمودند :

اعلان دولتی

چون در تاریخ جمعه ۲۷ جمادی الثانیه ۱۳۲۷ به توجهات حضرت خداوند متعال و اهتمام مجاهدین ملت ، سلطنت مشروطه و شاهنشاهی ایران مطابق قانون اساسی از طرف عموم ملت به شخص مقدس اعلیحضرت قوی شوکت اقدس همایونی شهر یاری سلطان احمد میرزا خلدالله ملکه و دواته و سلطانه

واگذار گردیده ، برای اینکه تشریفات جلوس میمنت مأنوس همایون شاهنشاهی به سرپرسلطنت سنبه عظمی به عنوان رسمیت مشهود عموم اهالی ایران گردد که به لوازم جشن و سرور و چراغانی اقدام نمایند، لهذا به موجب این ورقه اعلام می شود که امروز که سه شنبه دویم شهر رجب ۱۳۲۷ و روز مولود مسعود حضرت هادی علیه و علی آبامه و ابنامه آلاف الصلوة والسلام است ، موکب مسعود بندگان اقدس شهر یاری ارواحنا فداء از سلطنت آباد تشریف فرمای دارالخلافه شده و فردا که چهارشنبه سویم رجب است به میمنت وسعدت و اقبال در ساعت سه به غروب مانده در عمارت مبارکه تخت مرمر به سرپر سلطنت عظمی جلوس فرموده ، سلام رسمی منعقد خواهد شد ؛ و شب پنجشنبه و جمعه در شهر دارالخلافه به شکرانه این موهبت علائم وجد و شغف ملی را به اقامه جشن و چراغان و تهیه دعای ذات با برکات همایون به معرض ظهور و بروز خواهند رسانید. (محل مهر وزیر داخله ، علی قلی)

روز چهارشنبه سویم شهر رجب ۱۳۲۷ - امروز در عمارت گلستان سلام عام بود. خطبه و خطابه به نام نامی سلطان احمد شاه خوانده شد. موزیک سلطنتی را زدند. توپ سلام را توپچی به تأخیر انداخت چه از ساعت مقرر که معین شده بود شاه زودتر نشست. جز تاج سلطنت که گذارده نشد، دیگر لوازم سلام مهیا بود. سفرا را هم هنوز دعوت نکرده بودند. شیفورچی سه دفعه شیفور را زد، لکن توپچی توپ را خالی نکرد تا بعد از چند دقیقه شلیک شد. بعد از سلام کالسکه سلطنتی را حاضر کرده بودند که شاه برود به سلطنت آباد ولی سوار نشدند و از رفتن به سلطنت آباد منصرف شدند.

امیر مخم با عده سوارهای بختیاری که طرفدار دولت بودند منظریه را که متصل به پشت کوه است سنگر کرده و بنای مخالفت و باغگیری را گذارده است ، زیرا که اطمینان ورود به شهر را ندارد .

امروز چند اعلان منتشر گردید که ذیلاً نگارش یافت و هذا صورته :

دستخط از طرف وزارت داخله

نواب مستطاب اشرف والا شاهزاده عبدالله میرزا زید اقباله - نظامنامه انتخابات مبعوثین مجلس مقدس شورای ملی که در مطبعه شاهنشاهی به طبع رسانیده اید ، قدغن نمایند منتشر نمایند که عموم ملت از ترتیب انتخاب مطلع شوند . (علی قلی ، وزیر داخله)

اعلان از اداره نظمی

چون شب پنجشنبه و شب جمعه به شکرانه جلوس بندگان اعلیحضرت قدر قدرت اقدس شاهنشاهی سرکار سلطان احمد شاه قاجار خلدالله ملکه و سلطانه و بقای اساس مقدسه مشروطه در شهر دارالخلافه چراغان و جشن ملی خواهد بود

به عموم اهالی شهر و تمام طبقات مجاهدین و نظام و مردم شهری و غیره اعلام می‌شود که هر کس در بازار و معابر مست شده شرارت و هرزگی و بی‌نظمی نماید یا تیر تفنگ و طبلانچه خالی نماید گرفتار و دچار تنبیه سخت نظامی خواهد شد. می‌سوم شهر رجب ۱۳۲۷ (مسیویپریم رئیس نظمیه)

اعلان از طرف کمیون جنگ

بر حسب تصویب هیئت کمیون جنگ مقرر است که از ساعت نشر این اعلان، عموم مجاهدین طهرانی باستثنای کسانی که به موجب بلیط در کمیته جهانگیری معرفی شده‌اند، فوراً خلع سلاح نموده کلیه اسلحه خود را در خانه‌های خود گذارده، بدون سلاح مشغول انجام تکالیف مقرر خود باشند؛ تا اینکه روز سه‌شنبه ششم شهر حال، همگی در میدان مشق حضور بهم‌رسانیده ثبتي کامل از اسامی و نمره و نوع تفنگ ایشان برداشته شده، پس از اتمام ثبت برداشتن به موجب اعلان مجددی که از طرف کمیون جنگ منتشر خواهد شد همه روزه در میدان مشق مشغول [مشق] نظامی و آموختن دقایق جنگ باشند.

اعلان از طرف اداره جلیله نظمیه و امنیه

به عموم اهالی شهر دارالخلافه اعلان می‌شود: اشخاصی که به اداره جلیله نظمیه عارض می‌شوند باید عریضه نوشته، به توسط آجودان اطاق بدهند. عریضه‌جاتی را که می‌نویسند هر گاه پشت پاکت مهر داشته باشد پذیرفته نخواهد شد. کلیه عریضه‌جاتی که نوشته می‌شود باید امضاء و مهر و محل آن شخص در زیر عریضه نوشته شده باشد که مورت بعضی اشکالات نشود. مورخه ۳ رجب (مسیویپریم رئیس نظمیه)

صورت تلگراف مأمور ایران مقیم بادکوبه در تبریک

از بادکوبه به طهران - جناب مستطاب آقای مشار السلطنه تلگراف حضرت اجل زیارت و به عموم ایرانیان ابلاغ شد. ۲۴ ساعت در قونسلخانه جشن گرفته و استدعا داریم تبریکات عبیدانه فدویان را به خاکپای مبارک اعلی حضرت همایونی تقدیم فرمایند. (چاکر اسماعیل)

جواب مرسله سفارت فرانسه در جواب

متحدالمال وزارت امور خارجه ایران

جنابان مستطابان اجل اکرم امجد افخم آقایان سپهدار اعظم و علی‌قلی خان سردار اسعد دام اقبالهما العالی - با نهایت افتخار در وصول مرسله محترمه آن جنابان مستطابان عالی مورخه ۲۷ جمادی الثانیه ۱۳۲۷ که خلع اعلیه حضرت محمدعلی میرزا و نصب اعلیه حضرت قویشوکت اقدس سلطان احمد شاه را خبر

می داد، خواطر محترم عالی را مستحضر می دارد؛ مفاد مراسله مزبور را به عرض اولیای دولت متبوع مفخم خود رسانیده ، بر طبق دستورالعمل هائی که اینک به دستار می رسد با نهایت شرف، ذوات محترم را مستحضر می دارد که اولیای دولت فخریه جمهوری فرانسه، اعلیحضرت قویشوکت اقدس سلطان احمد شاه را به سمت شاهنشاهی ایران می شناسند. این موقع را غنیمت دانسته احترامات فائمه را تجدید می نماید - ۳ رجب ۱۳۲۷

سفارت انگلیس

جناب جلالتماب اجل اکرم افخم را با کمال احترام تصدیع افزا می گردد - مراسله مورخه ۲۸ جمادی الثانیه گذشته جنابان مستطابان اجل وزیر جنگ و وزیر داخله که دستدار را مقتخر داشته ، از خلع حضرت مستطاب اشرف اقدس والا محمد علی میرزا از سلطنت و جلوس اعلیحضرت سلطان احمد شاه بر تخت سلطنت ایران اطلاع داده بودید ، شرف وصول بخشید. مفاد مراسله مزبور را به دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان تلگراف نموده به موجب دستورالعملی که رسیده است شرف دارم خاطر جناب جلالتماب اجل عالی را مستحضر سازم در اینکه دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان ، اعلیحضرت سلطان احمد شاه را به پادشاهی ایران می شناسد . در این موقع احترامات فائمه قلبیه خود را تجدید می نماید .

سفارت روس - ۳ رجب ۱۳۲۷

جناب جلالتماب اجل اکرم دوست مشفق مهربان. دستدار با احترام تمام در جواب مراسله محترم جناب مستطاب اجل سپهدار اعظم مورخه ۲۸ شهر جمادی الثانیه ۱۳۲۷ مشعر بر خلع محمد علی میرزا و نصب اعلیحضرت اقدس همایونی سلطان احمد شاه خلدالله ملکه به سلطنت و شاهنشاهی ایران زحمت افزا گردیده خاطر محترم آن جناب جلالتماب عالی را مستحضر می دارد که دستدار در مفاد مراسله مزبوره ، اولیاء دولت قویشوکت اعلیحضرت امپراطوری را مستحضر داشته، از قرار جوابی که به دستدار رسیده ، اولیای دولت قویشوکت معظم الیها ، از این تاریخ اعلیحضرت اقدس سلطان احمد شاه را پادشاه ایران می دانند . در این موقع احترامات فائمه را نسبت به جناب جلالتماب تجدید می دارد .

مراسله سفارت آلمان

جناب جلالتماب اجل اکرم دوستان استظهار مکرّم مهربان - مراسله محترم مورخه ۲۸ جمادی الاخری ۱۳۲۷ که از طرف مجلس فوق العاده کبری ملی تجهیز و ترسیل شده بود واصل انامل احترام گردید. دستدار حسب الوظیفه از

مندرجات آن دولت متبوعه خود را فوراً قرین استحضار داشت . در این موقع انقلاب و آشوب ، رؤسای ملت از رعایت در هر گونه تدابیر سیاسی و مماسات عاقلانه فروگذاری نکرده اند و بدون شبهه همین ملاحظات سبب و اسباب شد که در مدت قلیلی خوشبختانه با سعادت لازم اغتشاشات کلی مرتفع شد .

دوستدار مخصوصاً نیز مصدق این معنی است که در چنین موقع سخت و صعب ، روساء و سرکردگان ملت بطوریکه صرفه و منافع این طرف هم منظور بوده است مقتضیات حفظ جان و مال اتباع آلمانی را رعایت کرده اند . و بدیهی است همین که تصدیق نامه وضع جدید از طرف دولت متبوعه امپراطوری واصل گردید ، دوستدار شخصاً و شرفاً برای تبریکات مقتضیه جلوس ابد ما نوس به شرف حضور اعلیحضرت اقدس همایون سلطان احمد شاه دام سلطنه شرف اندوز خواهد گردید . در این موقع احترامات فائمه را تجدید می نماید . (وزیر مختار آلمان)

تلگراف سفارت ایران در لندن به وزارت خارجه

جناب مشاور السلطنه چون باید عقیده انگلیس ها در باب وقوعات اخیره ایران عرض بشود لازم است تلگرافاً همین قدر عرض کنم که نظم و ترتیبی که اهل ایران در تمام اقدامات ظاهر نمودند ، اسباب تمجید همه و موجب ارتقای اسم ایران شده است . در وزارت خارجه اظهار امیدواری می کنند که دولت علیه در برقراری انتظام و ترقی دادن مملکت که آرزوی انگلیسی ها است موفق بشوند . منتظر هستند ببینند کارها چطور پیش خواهد رفت . شیراز و کرمان می گویند مغشوش است که در وزارت خارجه وهم به مطبوعات ، بر طبق تلگراف جنابعالی اظهارات لازمه در باب امنیت و آرامی شده است . یقین است در این موقع که چشم تمام عالم به طرف ایران دوخته است ، انتظام مملکت اول ملاحظه دولت علیه خواهد بود که بر تمجیدات همه بیفزاید . در باب قشون روس در قزوین صحبت های دوستانه خیلی شده است که با پست عرض می شود . قشون تبریز را می گویند روس ها قول داده اند که بعد از ورود حاکم ببرند ، در این صورت حاکم هر چه زودتر برود بهتر است . سفارت را البته از خیالات دولت علیه ایران بی خبر نخواهید گذاشت که در موقع مقتضیه بتواند خدمت نماید . تلگراف حضرت عالی الان زیارت شد . در باب تغییر سلطنت به وزارت خارجه نوشتم . دیروز که در وزارت خارجه بودم وصول مراسله را اشاره نموده گفتند جواب این را می فرستند همینکه رسید مضمون آن را تلگرافاً عرض می کنم . امروز حضور برادر اعلیحضرت پادشاه بودم ، از اعلیحضرت سؤالات نمودند و بهترین احساسات خود را برای سعادت دولت جدید اظهار داشتند .

روز پنجشنبه چهارم رجب ۱۳۲۷ - امروز مسوع گردید که پنج نفر از مجاهدین در مهمانخانه راه قزوین بودند ، جمعی از سوارهای دولتی به آنجا رسیده ، مجاهدین در خواب بودند یکی را که از همه رشیدتر بوده با تبر تفنگ به قتل رسانیده ، چهار نفر مجاهد دیگر دست به تفنگ کرده ، هشت نفر از سوارها را به قتل رسانیده ، خبر به شهر رسید . چند نفری را به امداد آنها فرستادند و جنازه مجاهد مقتول را به شهر حمل کردند .

امروز صنیع حضرت را نقل به تنظیمه کردند .

امروز اردوی سویم بختیاری وارد شدند و چون ما صورت اردوی بختیاری را دست آورده [ایم] لذا درج می کنیم :

اردوی اول بختیاری که با سردار اسعد وزیر داخله وارد شدند : سوار ۸۰۰ نفر . مجاهدین خلیج قم : سواره و پیاده ۲۰۰ نفر . روساء که با سردار اسعد بودند : منتظم - الدوله ، ضیاء السلطان پسر سردار اسعد ، مرتضی قلیخان ، سالار حشمت ، غیاث لشکر ، هژیر السلطنه .

اردوی دوم بختیاری : ضرغام السلطنه رئیس ، ابوالقاسم خان ، منتظم الملك ، حیدر قلی خان ، ناصر قلیخان ، علیرضا خان ، منتظم نظام : سوار ۳۰۰ نفر .

اردوی سویم که امروز وارد شدند : جناب مهدیقلی خان سالار مسعود آقا زاده جناب اجل آقای حاج خسروخان سردار مظفر سوار ۳۰۰ نفر .

اردوی چهارم بختیاری : به ریاست جناب اجل اکرم سردار محترم و جعفر قلیخان سردار بهادر پسر وزیر داخله سردار اسعد که فردا وارد می شوند . سوار بالغ بر یک هزار نفر . شب گذشته را چراغانی خوبی در طهران نمودند . صدای زنده باد مشروطه و مجاهدین از عموم بلند بود . بیدق های قرمز هنوز درب خانه ها منصوب است . مزه دارد که مستبدین نیز بیدق درب خانه خود نصب کرده و نوشته اند بر آن زنده باد مشروطه . امام جمعه و ظهیر الاسلام نیز آمدند خدمت سرداران و از همه عفو شد . حاج علی اکبر پروجردی را يك نفر مجاهد گرفته و برد به مجلس . کمیون اعتنائی به او نکرده و او را رها کردند و يك نفر مجاهد دیگر را با او کردند که او را به خانه خود عودت دهد .

روز جمعه پنجم رجب ۱۳۲۷ - دیشب در شهر چراغان و درب خانه بزرگان سرور و جشن ملی بر پا بود . بازارها چراغان ، در ارك آتش بازی مفصلی بود .

امروز اعلیحضرت سوار شده به قصر سلطنت آباد که عمارت پیلای بود ، موکب همایونی حرکت کرد . نایب السلطنه در ارك دولتی در قصر ابیض نشسته ، حاج علی قلی خان وزیر داخله و سبهدار اعظم وزیر جنگ در ارك نشسته ، تنظیمه را نقل به مدرسه نظامی نموده . امروز در مدرسه دارالفنون شروع به انتخاب و کلای شهری نمودند . از روزنامه ها

روزنامه مجلس و روزنامه نجات و روزنامه کَشکول و روزنامه ندای وطن این ایام منتشر گردیده .

امروز اردوی چهارم بختیاری که بالغ بر یکهزار نفر می باشند وارد شدند ، درین راه عده ای از سربازهای سیلاخوری را گرفتار آوردند به شهر . امیر مفخم که در پشت کوه سنکر بسته است و چند عراده توپ با او است ، واسطه فرستاده است که اگر اطمینان به او بدهند بیاید به شهر . همه سرداران راضی شده اند که او را معفو دارند مگر ضرغام السلطنه .

تلگراف از شیراز به طهران

مورخه پنجم رجب، توسط حجج الاسلام یزدی و امام زاده و صدراالعلماء دامت برکاتهم، حضور مبارک حضرت اشرف آقای سپهدار اعظم و حضرت اجل آقای سردار اسعد دامت شوکتها - فیوضات ملیه چشم عالمی را روشن و عیدی تازه برای ملت شیراز . قرار بعضی تلگرافات بر حسب استدعای کارکنان استبداد و ایادی عمال ابنای قوام ، جناب اجل آقای علاءالدوله را برای حکومت فارس انتخاب فرموده اند . گویا آن ذوات مقدسه از سابقه ارتباط معزیه الیه با قوام و قوامیان بی خبرند . به محض انتشار خبر حکومت جدیده ، عموم ملت در هیجان آمده تعطیل عمومی کرده ، متوسل به روابط دولت شده اند و تحصن در تلگرافخانه جسته ، از حضور آن زنده کنندگان اسلام و سرداران ملت استدعا دارند که حکومت جناب علاءالدوله را به حکومت مقتدر بی طرف تغییر دهید و اعتنا به تلگرافات جعلی چهار پنج نفر مزدور قوامیان که در قونسلخانه رفته فرمائید که نوکرین قوامند . و امر فوری به احضار پسران قوام که هر لحظه به شکلی مملکت را منقوش می دارند صادر نمائید . اگر به غیر از این قسم عطف توجه به مملکت فارس فرمائید ، با تمام قوای خودشان در دفع دو شاخه استبداد استقامت خواهند کرد . از میان الطاف آن ذوات مقدسه ، حفظ مملکت و اعاده امنیت به تعیین حاکم بی طرف مقبول ملت و دفع ایادی استبداد معجلاً منتظریم . عموم علماء و تجار و کسبه و انجمنها ، متحصنین تلگرافخانه : حاجی علی آقا ، شیخ علی آقا ، شیخ علی جواد ، محقق العلماء ابن شهید رابع ، حبیب الله ، علم الهدی حاجی سید محمد باقر ، محمد کاظم ، عبدالحسین ، ابراهیم الموسوی ، محمد حسین الموسوی ، انجمن نصره ، انجمن اتحادیه ، محمد باقر ، عبد الله الموسوی محمد الموسوی ، احقر باقر .

روز شنبه ششم رجب ۱۳۲۷ - وزراء شب و روز در کار می باشند . این چند شب را وزراء در ارك بودند و خوب کار می کنند .